

ÅAB-koncernens övergång till IFRS-rapportering

ÅAB-koncernen kommer att publicera sitt första IFRS-bokslut per den 31.12.2005. Delårsrapporterna under 2005 kommer att uppgöras med tillämpning av de redovisnings- och värderingsprinciper som IFRS föreskriver.

De väsentligaste effekterna

Nedan redogörs för de preliminära effekterna som tillämpningen av IFRS-standarderna har på ÅAB-koncernens egna kapital och resultat för år 2004. En kalkyl över hur det egna kapitalet förändras vid övergången till IFRS presenteras per den 1.1.2004, 31.12.2004 och 1.1.2005. Informationen grundas på gällande IAS/IFRS-standarder vid upprättande av meddelandet.

De väsentligaste effekterna av övergången är följande:

- Differens mellan verkligt värde på tillgångar och pensionsansvar från pensionsstiftelsen
- Värdering av huvudkontorsfastigheten
- Värdering av derivatinstrument

Koncernbokslutet kommer efter övergången till IFRS att omfatta fler företag än tidigare. Även sådana bolag som på basen av tidigare tillämpade redovisningsprinciper inte konsoliderats, ingår nu i koncernbokslutet. Detta innebär att ÅAB:s koncernbokslut vid ingången av år 2004 omfattar 19 fastighets- och bostadsbolag, 6 dotterbolag och 2 intressebolag.

Frivilliga undantag enligt IFRS 1 som tillämpas

Vid övergången till IFRS har ÅAB-koncernen valt att tillämpa följande frivilliga undantag som IFRS 1 tillåter:

- Materiella och immateriella tillgångars anskaffningsvärde

IFRS 1 ger möjlighet att använda verkligt värde i stället för anskaffningsvärde på materiella tillgångar vid övergången till IFRS. ÅAB-koncernen tillämpar detta undantag på huvudkontorsfastigheten.

- Jämförelsesiffror för finansiella instrument

Jämförelsesiffrorna för finansiella instrument beräknas inte retroaktivt enligt IFRS, utan dessa kommer att presenteras enligt tidigare bokslutspraxis, dvs. motsvarar de tidigare publicerade siffrorna. En separat avstämningskalkyl över förändringen i eget kapital visar vilken effekt tillämpningen av IFRS har på finansiella instrumenten i ingående balansen per 01.01.2005.

- Uppdelning av sammansatta finansiella instrument

Kapitallånet som Ålandsbanken emitterade 02.04.1997 är ett sådant sammansatt finansiellt instrument som enligt IFRS skall delas upp i ett egetkapitalinstrument och en finansiell skuld. Uppdelning görs inte retroaktivt utan visas i ingående balans 01.01.2005. Till den del kapitallånet redan konverterats till aktier har uppdelning inte gjorts.

- Koncernredovisningen

Förvärv verkställda före 1.1.2004 redovisas i enlighet med tidigare tillämpade redovisningsprinciper. Per den 1.1.2004 finns ingen goodwill i koncernbokslutet.

Ändringar i redovisnings- och värderingsprinciper till följd av övergången till IFRS

Materiella tillgångar

Fastigheter i eget bruk

Fastigheterna i eget bruk utgörs av direkta innehav och innehav via fastighets- och bostadsbolag.

Fastigheter i eget bruk upptas i balansräkningen till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar och nedskrivningar. För huvudkontorsfastigheten har man valt att tillämpa det undantaget i IFRS 1 som nämns ovan.

Övergången till IFRS innebär att 5 ömsesidiga fastighets- och bostadsbolag konsolideras i ÅAB-koncernen enligt klyningsmetoden, IAS 31.

I samband med övergången till IFRS upplöstes i koncernbokslutet tidigare gjorda uppskrivningar i Ålandsbanken Abp mot uppskrivningsfonden och balanserad vinst.

Aktiverade ombyggnadskostnader i hyrda fastigheter har i samband med ingående balansen bokförts på övriga fastigheter istället för bland immateriella tillgångar enligt tidigare bokslutspraxis.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter innehas för att få hyresintäkter eller värdestegring. Förvaltningsfastigheterna utgörs av direkta innehav samt innehav via fastighetsbolag och bostadsbolag.

Förvaltningsfastigheterna redovisas separat i balansräkningen till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar och nedskrivningar under materiella tillgångar. I resultaträkningen visas nettointäkt utan avskrivningar från förvaltningsfastigheter separat på egen rad.

Övergången till IFRS innebär att 14 st fastighets- och bostadsbolag konsolideras i ÅAB-koncernen. Ömsesidiga fastighets- och bostadsbolag konsolideras enligt klyvningsmetoden, IAS 31, intressebolag enligt kapitalandelsmetoden, IAS 28 och dotterbolag enligt förvärvsmetoden, IAS 27.

Leasingavtal

Leasingavtalen indelas enligt IAS 17 i finansiella leasingavtal och övriga leasingavtal. Merparten av hyreskontrakten utgörs av finansiella leasingavtal.

Tillgångar som leasats ut med finansiella leasingavtal tas vid avtalets ingång upp i balansräkningen som fordringar på allmänheten. Fordran redovisas till det belopp som motsvaras av leasingavtalets nettoplacering. Ränteintäkten som avtalet ger redovisas bland ränteintäkter enligt effektiv räntemetod. Nedskrivningsbehovet utvärderas löpande.

Tillgångar som leasats in med finansiella leasingavtal tas vid avtalets ingång upp bland materiella tillgångar och motsvarande finansiell leasingkund bland övriga skulder. Tillgångar redovisas vid ingång av leasingavtal till det belopp som motsvarar den leasade tillgångens verkliga värde eller det lägre nuvärdet för minimileasingavgifterna. Planmässig avskrivning görs utgående från den ekonomiska livslängden eller den kortare leasingperioden. Räntor för leasingkundens bokförs som räntekostnad enligt effektiv räntemetod. Nedskrivning bokförs efter individuell bedömning av behovet.

Ersättningar till anställda

Pensionsansvar

Pensionsskyddet för personalen har ordnats delvis genom försäkring och delvis via pensionsstiftelse (Ålandsbanken Abp:s Pensionsstiftelse, en sk. A-stiftelse).

Enligt IAS 19 klassificeras planer för ersättningar efter avslutad anställning som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda planer. Under en avgiftsbestämd plan har arbetsgivaren inget ansvar efter att man har betalat försäkringsbolaget de försäkringspremier som hänför sig räkenskapsperioden. Under en förmånsbestämd plan har arbetsgivaren däremot pensionsansvar kvar även efter räkenskapsperiodens slut.

I fråga om APL-försäkringen anses ålderdomspensionen som en avgiftsbestämd plan. Om ålderdomspensionen i stället har arrangerats via en pensionsstiftelse, anses den fonderade delen vara en förmånsbestämd plan och förutsätter försäkringsmatematiska kalkyler för att beräkna ansvarets storlek.

Arbetsoförmögenhetspensionen är en förmånsbestämd plan men härvid handlar det inte om en förmån som kumuleras på basen av tjänstgöringstiden. På basen av sista meningen av IAS 19.130 redovisas den förväntade kostnaden när det inträffar en händelse som orsakar långvarig arbetsoförmåga. Det är ingen skillnad om arbetsgivaren har tagit en försäkring eller ordnat skyddet i en stiftelse. Detta betyder, att arbetsgivaren inte redovisar någon skuld för framtida arbetsoförmögenhetsfall.

Till den del det är fråga om försäkrade förmåner, redovisas försäkringspremierna som kostnad under det år, då arbetsprestationen fås.

För pensionsstiftelsen redovisas skillnaden mellan pensionsansvaret och det verkliga värdet av de tillgångar som täcker ansvaret som skuld eller fordran i balansräkningen. Förändringen i skillnaden samt aktuariella vinster och förluster redovisas som pensionskostnad eller justering till pensionskostnad i resultaträkningen. ÅAB:s Pensionsstiftelse är stängd sedan den 30.6.1991.

Finansiella instrument

Fastställande av verkligt värde

Det verkliga värdet för ett finansiellt instrument fastställs antingen på basen av prisnoteringar på en fungerande marknad eller med hjälp av allmänt accepterade värderingsmetoder med beaktande av marknadsinformation relaterad till värderingsobjekten.

Klassificering av finansiella instrument

För värderingen klassificeras finansiella instrument i följande grupper:

Finansiella tillgångar och skulder för handel

I denna grupp ingår alla finansiella tillgångar och skulder som innehas för att ge avkastning på kort sikt. I denna grupp ingår även samtliga derivatinstrument, på vilka man inte tillämpar säkringsredovisning.

Finansiella tillgångar och skulder som innehas för handel redovisas i balansräkningen till verkligt värde och förändringarna i det verkliga värdet redovisas i resultaträkningen.

I enlighet med IAS 39 skall alla derivatinstrument upptas i balansräkningen till verkligt värde, vilket avviker från den tidigare tillämpade bokslutspraxisen gällande säkringsinstrument. Värdering av ränteswappar, som tidigare behandlats som säkringsinstrument, får den största effekten. Ränteswapparna används i säkrings syfte, men uppfyller inte kraven på säkringsredovisning enligt IAS 39.

Derivatinstrumentens positiva verkliga värden redovisas som tillgångar i balansräkningen i posten "Derivatinstrument" och de negativa i posten "Derivatinstrument och övriga skulder som innehas för handel". Värdeförändringarna redovisas i resultaträkningen i posten "Nettointäkter från värdepappershandel".

Samma principer tillämpas för inbäddade derivatinstrument.

Låne- och kundfordringar

Med finansiella tillgångar som klassificeras som låne- och kundfordringar avses tillgångar som uppkommit genom att överlåta pengar, tjänster, varor direkt till gäldenären.

Låne- och kundfordringar upptas vid avtalsingång i balansräkningen till anskaffningsvärdet, och därefter till upplupet anskaffningsvärde. Nedskrivningar av lån och fordringar bokförs vid behov på basen av en kundspecifik utvärdering samt en helhetsbedömning av låneportföljen.

Investeringar som hålls till förfall

Investeringar som hålls till förfall är räntebärande placeringar och redovisas till upplupet anskaffningsvärde med effektiv räntemetod. Nedskrivning av investeringen görs efter individuell prövning.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Med finansiella tillgångar som kan säljas avses tillgångar som inte ingår i någon av ovannämnda grupper och inte är derivatinstrument.

Tillgångarna i denna grupp redovisas initialt till anskaffningsvärde i balansräkningen, och värderas därefter till verkligt värde. Värdeförändringen redovisas i eget kapital i "fonden för verkligt värde". Vid avyttring bokförs värdeförändringen bort från fonden till resultaträkningen i egen post "Nettointäkter från finansiella tillgångar som kan säljas". Nedskrivningar redovisas i resultaträkningen.

Övriga finansiella skulder

Övriga finansiella skulder upptas i balansräkningen till anskaffningsvärdet vid ingång av avtal, och därefter till upplupet anskaffningsvärde.

Övrigt

Inkomstskatt

I IFRS-bokslutet presenteras alla latent skattefordringar och skulder samt förändringar i dessa som hänför sig till skillnader i bokföringen och beskattning, om det förväntas att en skatt som beror på skillnaden realiserar i framtiden. De latent skulderna och skattefordringarna beräknas enligt skattesatser som förväntas gälla när skatten materialiseras.

Kapitalbasen

Enligt Finansinspektionens tolkning av IFRS-effekterna på beräkningen av kapitaltäckningen, skall överskott som uppstår vid beräkning av pensionsåtaganden inte medtas i kapitalbasen. Fonden för verkligt värde med avdrag för skatteskuld medtas i övre supplementärt kapital. Det egna kapital som uppstått vid värdering av fastigheter enligt undantagsregeln i IFRS 1, medtas bland övre supplementärt kapital.

Framtida utveckling av IAS 39

ÅAB-koncernen använder derivatinstrument för att skydda finansiella tillgångar och skulder mot värdeförändringar. I nuläget värderas alla derivatinstrument till verkligt värde, och värdeförändringar redovisas i resultaträkning då kriterierna i säkringsredovisningen enligt IAS 39 inte uppfylls. Resultateffekten redovisas under "Nettoresultat av värdepappershandel och valutahandel". Värdeförändringar antas medföra mera volatilitet i resultaträkningen jämfört med tidigare redovisningsprinciper.

Koncernen följer noggrant med utvecklingen av den sk. "fair-value" optionen i IAS 39 och kommer att utvärdera huruvida förändringen kommer att möjliggöra värdering till verkligt värde av de skyddade balansposterna med resultatpåverkan. Detta skulle minska volatiliteten i resultaträkningen utan att tillämpa säkringsredovisning.

Kalkyl över förändringar i ÅAB-koncernens egna kapital vid övergången till IFRS

	<u>31.12.2003</u>	<u>31.12.2004</u>	<u>1.1.2005</u>
Eget kapital enligt tidigare boksluts-praxis	110 732	111 073	111 073
Påverkan av övergången till IFRS			
Minoritetsandelar av kapitalet	389	532	532
IAS 19 Ersättningar till anställda (pensionsstiftelsen)	2 961	2 236	2 236
IAS 32 Kapitallånet	-9 820	-9 456	-9 456
IAS 32 Värdet på konverteringsrätt på kapitallån	0	0	536
IAS 16/IFRS 1 Huvudkontoret och effekt av tidigare okonsoliderade företag	3 280	3 447	3 447
IAS 40 Förvaltningsfastigheter - effekt av tidigare okonsoliderade företag	-79	-107	-107
IAS 17 Leasing - finansiell leasingtagare	-31	-56	-56
IAS 27, 28 Tidigare okonsoliderade dotter- och intresseföretag	94	100	100
IAS 39 Fond för verkligt värde - övervärde i tillgångar som kan säljas			1 147

IAS 39	Derivatinstrumentet			-440
Påverkan av övergången till IFRS totalt		-3 595	-3 836	-2 593
Egetkapital enligt IFRS		107 526	107 769	109 012
Kapitalbas enligt tidigare bokslutspraxis		106 774	119 996	119 996
Kapitalbas enligt IFRS		111 695	124 846	125 553

Kalkyl över förändringar i räkenskapsperiodens vinst 01.01. - 31.12.2004

Räkenskapsperiodens vinst enligt tidigare bokslutspraxis		11 092
IAS 40	Förvaltningsfastigheter	-17
IAS 19	Ersättningar till anställda (pensionsstiftelsen)	-1 149
IAS 17	Leasing	-32
IAS 27, 28	Tidigare okonsoliderade dotter- och intresseföretag	8
IAS 16/IFRS	1 Avskrivningar på Huvudkontoret och konsolideringar	-296
IAS 12	Inkomstskatter	900
Påverkan av övergången till IFRS totalt		-586
Räkenskapsperiodens vinst enligt IFRS		10 506